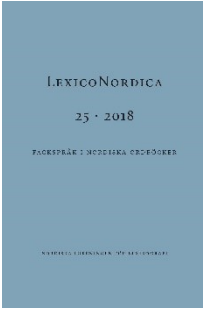

LexicoNordica

Titel:	Indlæring af fagtekstproduktion på fremmedsprog: om fagordbøger som prædeterminerede læringsværktøjer	
Forfatter:	Patrick Leroyer & Henrik Køhler Simonsen	
Kilde:	LexicoNordica 25, 2018, s. 115-133	
URL:	https://tidsskrift.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© 2018 LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Indlæring af fagtekstproduktion på fremmedsprog: om fagordbøger som prædeterminerede læringsværktøjer

Patrick Leroyer & Henrik Køhler Simonsen

This article discusses the role of specialized dictionaries for foreign-language text production in learning situations. First, we carried out a controlled experiment with ten test subjects. The test subjects were asked to produce a LinkedIn sales text and the experiment generated a total of ten screen recordings, ten texts, ten self-assessments and ten rubric feedback sheets. Second, we analyzed the data and found that specialized dictionaries are not, as one would normally expect, used by students to communicate, but to learn how to communicate.

1. Indledning og problem

Dette bidrag handler om, hvordan fagordbøger til fremmedsproglig fagtekstproduktion rummer et stort læringspotentiale som med fordel kan integreres og udnyttes leksikografisk. For behovet for at lære at producere gode fagtekster, specielt på fremmedsprog, er stort. Undervisning i fagtekstproduktion indgår også i mange kommunikationsuddannelser rundt om i verden. Bidraget beskriver et nyt studie i vores forskning i leksikografisk brugeradfærd og ligger i direkte forlængelse af de undersøgelser og indsigter, vi tidligere har diskuteret i f.eks. Leroyer & Simonsen (2018), hvor vi analyserede studerendes brugeradfærd og anvendelse af sprogresourcer og ordbøger.

I forlængelse af de undersøgelser, som vi tog udgangspunkt i i Leroyer & Simonsen (2018), gennemførte vi i efteråret 2017 en række nye undersøgelser. På basis af analyser af disse nye empiriske

data indså vi, at vi her har at gøre med et relativt uopdyrket område inden for fagleksikografien: nemlig at studerende kan anvende fagordbøger til at blive bedre til at skrive og dermed understøtte deres læring. Litteraturen synes dog allerede at pege på det, i hvert fald implicit, idet det f.eks. fremgår af Fuertes-Olivera (2018:275), at fagordbogen også kan indeholde “texts for improving users’ writing skills” og “hyperlinks to open data sources”. Så teorien efterlyser altså elementer, der gør en bedre til at skrive.

Vores data synes at vise, at når studerende er i en læringsituation, så er skrivning både kognition og metakognition i form af refleksioner om deres egen læring. Vores data synes også at vise, at kommunikation (det at skrive) er tænkt ind som et læringsredskab. De studerende lærer, som i dette eksperiment, om markedet ved at skrive om markedet, om virksomheder ved at skrive om virksomheder og om virksomhedskommunikation ved at skrive en LinkedIn-artikel om en innovativ læringsplatform til brug på universiteter.

Tekstproduktion som læringsituation er en kognitiv proces, da de studerende ikke skriver for at kommunikere, men for at lære at kommunikere. Det var en erkendelse, som vi kom til, efter at vi havde analyseret skærmdoptagelser, tekster, selv-evalueringer etc. Men før disse erkendelser definerede vi følgende fire forsknings-spørgsmål, som har styret vores empiriske arbejde samt teoretiske overvejelser:

- A. Hvad kendetegner brugeradfærden under produktion af fagsproglige tekster på fremmedsprog i en specifik fagsproglig læringsituation?
- B. I hvilket omfang kan og bør skelnen mellem kommunikativt og kognitivt orienterede brugersituationer opretholdes, når brugeren i kombination anvender både fagleksikografiske og ikke-fagleksikografiske online sprog- og tekstressourcer som led i en læringsproces?

- C. Hvordan kan fagordbøger videreudvikles for at blive endnu mere brugerdeterminerede værktøjer i sådanne specifikke læringsituationer?
- D. På hvilken måde kan erkendelser fra vores data anspre til en funktionel videreudvikling af de teoretiske præmisser for koncipering af fagordbøger?

2. Metode

Vi rekrutterede ti forsøgspersoner på kandidatuddannelsen i International Business Communication på Copenhagen Business School i efteråret 2017. Med forsøget ønskede vi at undersøge brugeradfærden under tekstproduktionsprocesser på engelsk i et læringsmiljø under anvendelse af flersprogede fagleksikografiske ressourcer samt online sprog- og tekstressourcer. Vi var interesserede i at få større indsigt i selve læringsprocessen, inklusive de metakognitive processer, hvilket vi gjorde ved at inddrage de studendes selvevaluering baseret på en rettevejledning, som i øvrigt også blev anvendt efterfølgende i forbindelse med underviserens feedback til de studerende.

Forsøgspersonerne fik først udleveret en case med en specifik opgave. Dernæst fik forsøgspersonerne instruktioner om at tænde deres skærmoptager og derefter skrive en salgsorienteret LinkedIn-artikel om et specifikt produkt. Endelig fik forsøgspersonerne besked på, at uploade både skærmoptagelse og selve teksten samt at foretage en selvevaluering af deres egen performans ved hjælp af rettevejledningen. Forsøget gav således ti skærmoptagelser af ca. en times varighed, ti tekster på ca. en side, ti selvevalueringer og endelig ti feedbackskemaer fra underviseren, hvilket samlet set udgør vores empiriske fundament.

3. Eksisterende teoretiske tilgange

En diskussion af en række teoretiske tilgange er en forudsætning for at kunne analysere vores empiriske data og for at kunne bidrage med nye teoretiske overvejelser. For det første argumenteres for at leksikografien i særlig grad synes at basere sig på en skarp skelnen mellem to grundlæggende forskellige situationer, hvori ordbøger kan være til nytte, se f.eks. Tarp (2006:58). Tarp skelner mellem hhv. kommunikative situationer (dvs. situationer, hvori der opstår et problem i forbindelse med en igangværende eller planlagt kommunikation) og kognitive situationer (dvs. situationer, hvori der er et ønske om at få viden om et emne). Denne skelnen er helt central for funktionslæren.

Denne skarpe skelnen i funktionslæren opretholdes stadig, nu ti år senere, som det vil fremgå af f.eks. Bergenholtz & Agerbo (2017:35-36), som hhv. beskriver kommunikative og kognitive situationer således:

Communicative Situations: the need to get information which in a specific situation is necessary in order to accomplish successful communication

- situation in which a person needs help to understand parts of a text
- situation in which a person needs help to formulate parts of a text
- situation in which a person needs help to translate parts of a text

Cognitive Situations: the need in a specific situation to acquire knowledge which you do not already have

- situation in which a person needs to acquire knowledge

about a specific (singular) phenomenon or about a more complex theme

- situation in which a person has a goal-oriented need to learn something, either on his/her own or by being taught by someone.

Det centrale i ovenstående er frasen “need to learn something”, dvs. at det anerkendes, at man kan befinde sig i en situation, hvor læring er det underliggende behov. Situationerne beskrives således af Bergenholtz & Agerbo (2017:24):

When we use the word situation, it refers to a time at which a certain information need occurs. Such a situation may occur as a result of another situation and thereby be a part of a course of events. Of course, such a situation is related to the preceding situations in the same course of events.

Med andre ord – situationer er altafgørende og afløser dynamisk hinanden, ligesom både kommunikative og kognitive situationer veksler, som beskrevet af f.eks. Fuertes-Olivera & Tarp (2015:67-68), som skriver, at “the needs may be either cognitive, when it is a question of background knowledge, or communicative when it is ‘merely’ a question of reading, transferring, reproducing and revising the text.”

Denne beskrivelse omhandler oversættelse, men oversættelse er en særlig form for tekstproduktion, hvorfor vi mener, at den også gælder for “almindelig” tekstproduktion, der ligeledes inkluderer lignende faser.

Litteraturen omfatter desuden allerede en række bidrag om såkaldt lørnerleksikografi, f.eks. Tarp (2006:201-320), som foreslår en specifik teori for lørnerordbøger. Tarp (2006) er dog, som anført ovenfor, baseret på den skarpe skelnen mellem hhv. kommunikative og kognitive situationer, men som det fremgår af vores data, sy-

nes denne skelnen ikke altid at være retvisende i praksis, i hvert fald når det omhandler tekstproduktion i en undervisningssituation.

Vores data synes at pege på at en såkaldt kommunikativ situation, som at producere en tekst på fremmedsprog som led i en nøje didaktisk tilrettelagt øvelsesaktivitet, snarere tjener et andet formål end selve kommunikationen, nemlig at den studerende i skriveprocessen tilegner sig viden om markedet, genren og produktet, altså viden om fagkommunikation og dertil knyttede færdigheder i at anvende denne viden i praksis. Det kommunikative kan anses som en katalysator for videnstilegnelsen, og vi argumenterer for, at en skelnen mellem hhv. kommunikative og kognitive situationer ikke i sådanne læringssituationer synes at være relevant. Det er kognition alene – og metakognition – der er styrende for inddragelse og udnyttelse af de fagleksikografiske ressourcer.

4. Tekstproduktionssituationer af en særlig art

Som allerede anført, efterlyser den eksisterende teori om tekstproduktionsprocesser tekster og andre ordbogselementer, som kan hjælpe brugeren med at blive *bedre* til at skrive (dvs. læring). Dette baner klart vejen for en større vægtning af læringssituationer og læringsprocesser og dermed en læringsorienteret tilgang til koncipering af fagordbog til fagtekstproduktion.

I en oversættelsessituation, som den Fuertes-Olivera (2018:275) beskriver, er oversættelse både præget af kommunikation og kognition – og der er tale om situationer, der afløser og påvirker hinanden indbyrdes. Der er en dialektisk relation mellem kommunikative og kognitive situationer, hvilket i sig selv ikke er overraskende nyt.

Vores forståelse derimod er, at indlæringsprocesser der knytter sig til tekstproduktion i en læringssituation styres af interne, autonome videnstilegnelsesprocesser og metakognitive reflek-

sionsprocesser under den løbende vidensanvendelse. Dette sker mens den studerende løser sin tekstproduktionsopgave. Det skal præciseres, at disse læringsprocesser også finder sted eksternt, når underviseren fx gennemgår skrivevejledninger eller retoriske strategier for tekstproduktion af bestemte typer tekster eller tekstgenerer. Den indlæring, der finder sted under de interne, autonome tekstproduktionsprocesser, spiller dog en væsentlig rolle, og dette har stor betydning ikke alene for inddragelse af, tilgang til og anvendelse af leksikografiske ressourcer, men også for koncipering af særlige leksikografiske ressourcer til netop disse situationer. Der findes altså tekstproduktionssituationer, som ikke er kommunikative situationer, men derimod rene kognitive situationer, og som teorien indtil nu endnu ikke har behandlet, da tekstproduktionssituationer hovedsageligt anses som enten rene eller blandede kommunikative situationer. Vores forsøgspersoner befinder sig i en læringsituation og i et læringsrum, der styrer videnstilegnelse og -anvendelse og den dertil tilknyttede informationssøgning i en stadig vekselvirkning med den fremmedsproglige skriveproces. Vi har dermed at gøre med det, vi vil kalde tekstproduktionssituationer af en særlig art, som ikke hører ind under kommunikationssituationer, men under kognitive situationer.

Det vil altså sige, at forsøgspersonerne under løsning af opgaven lærer om

- selve emnet for tekstproduktion (didaktik, software) på fremmedsprog
- afsender- og modtagerforhold (konsulentvirksomhed, samarbejdspartnere, potentielle kunder, konkurrenter) på fremmedsprog
- medieforhold og medieplatform (LinkedIn) på fremmedsprog
- genrestruktur og genrekonventioner (LinkedIn-opdateringer) på fremmedsprog

- retorik, argumentation, standardfraser
- fagtermer for at kunne reproducere disse fremover (ved eksamen, mhp. fremtidig job etc.)
- øvrige, egnede leksikalske og fraseologiske ressourcer.

Det egentlige mål er ikke at kommunikere, men at lære og at blive bedre til at skrive, kommunikere og forbedre ens kommunikationskompetencer. Så indlæring finder altså sted under selve tekstproduktionen. Det er selve videnstilegnelsen og -anvendelsen, der styrer alle aspekter af tekstproduktionen og inkluderer også metakognitive refleksioner både før, under og efter.

Vi kan konkludere, at fremmedsproglig tekstproduktion i en læringsituation både er kognition og metakognition – og at kommunikation således blot er tænkt ind og instrueret som læringsredskab. Figur 1 illustrerer, hvordan den studerende i en læringsituation lærer om egne kognitive processer ved at forholde sig metakognitivt gennem refleksioner, løbende retning og selvevaluering og om, hvordan den studerende lærer at lave skriftlig markedsorienteret virksomhedskommunikation gennem indlæring af specifik skrivning af en LinkedIn-artikel som genre.

Figur 1: Tekstproduktion i en læringsituation er kognition.

Denne ændrede forståelse af tekstproduktionsprocesser medfører en ændring af vores forståelse af de leksikografiske processer.

5. Resultater og analyse

Analysen af de empiriske data gav os en række interessante indsigter, fordi vi fik adgang til data, som både gav os indblik i de studerendes proces (skærmoptagelserne), produkter (teksterne) og refleksioner (selvevalueringerne), ligesom vi kunne sammenligne de studerendes selvevalueringer med vores egne evalueringer (feedback). Vi vil i det følgende beskrive de ti forsøgspersoners bruger- og søgeadfærd og uddrage særligt interessante indsigter i forhold til behandlingen af vores forskningsspørgsmål. Tabel 1 viser en oversigt.

Nr.	Adfærd	Nr.	Adfærd
1	Producerer engelsk tekst Postediterer engelsk tekst Læser "About us" på virksomheds hjemmeside Læser virksomheds LinkedIn-side Ser video på virksomheds hjemmeside	2	Læser om genren på siden "How to write at LinkedIn" Læser tekstressourcer på internettet Producerer engelsk tekst Slår ord op i Google Translate Postediterer engelsk tekst
3	Aktiverer online-ordbøger Producerer engelsk tekst Slår ord op i V&B, BNC og ØKON Slår ord op i Google Translate Postediterer engelsk tekst	4	Producerer engelsk tekst Bruger indbygget stavkontrol i Google Docs Læser case-opgave Postediterer engelsk tekst

5	Producerer engelsk tekst Slår ord op i Google Translate Slår ord op i BNC Slår ord op i Wiktionary Postediterer engelsk tekst	6	Producerer engelsk tekst Læser caseopgave Slår ord op i Google Translate Postediterer engelsk tekst
7	Producerer engelsk tekst Læser caseopgave Slår ord op i Google Translate Postediterer engelsk tekst	8	Producerer engelsk tekst Bruger indbygget stavekontrol i Word Slår ord op i Google Translate Postediterer engelsk tekst
9	Producerer engelsk tekst Læser online-tekster om blog posts Læser gammel opgave Slår ord op i V&B Postediterer engelsk tekst	10	Læser online-tekster om blog posts Skriver dispositionen for en LinkedIn-artikel Producerer engelsk tekst Slår ord op i V&B

Tabel 1: Oversigt over forsøgspersonernes adfærd.

Bruger- og søgeadfærden hos f.eks. forsøgsperson nr. 1 er kendetegnet ved først og fremmest at være fokuseret på at levere en tekst hurtigt og derefter at bruge tid på post-editering. Under post-editeringen anvender vedkommende derimod meget tid på at tilegne sig viden om virksomheden, markedet og genren. Personen foretager ingen opslag i hverken fagordbøger eller tekstressourcer, men bruger virksomhedens hjemmeside og LinkedIn-profil.

Bruger- og søgeadfærden hos f.eks. forsøgsperson nr. 2 derimod er kendetegnet ved først at undersøge alt om genren. Vedkommende bruger over halvdelen af tiden til forud for løsning af opgaven at læse om genren og om sproget i LinkedIn-artikler. Først efter lang tid starter forsøgspersonen med at producere selve teksten og slår gentagne gange op i Google Translate og Wiktionary. Forsøgsperson 2 bruger ganske lidt tid på post-editeringen.

Endelig er bruger- og søgeadfærden hos forsøgsperson nr. 3 interessant, fordi vedkommende slet ikke undersøger hverken virksomhed, marked eller genre. Forsøgsperson 3 er derimod udelukkende sprogligt orienteret og koncentrerer sig udelukkende om det sproglige. Forsøgsperson 3 foretager påfaldende mange opslag i forskellige onlineresourcer, især Google Translate og BNC, men også i ordbøger.

6. Diskussion og forslag til nye fagleksikografiske teser

Ifølge funktionsteorien anses tekstproduktion som en arketypisk kommunikativ situation. Men som det fremgik af beskrivelsen af tre udvalgte forsøgspersoners informationssøgnings- og skriveprocesser ovenfor, så er den omtalte type af tekstproduktion indlejret i en kognitiv situation, hvor selve målet er læring, og ordbogsopslag samt øvrige opslag spiller en væsentlig rolle i de forskellige læringsprocesser. Tekstproduktionen kan ses som den arena, hvor på videnstilegnelse finder sted. Som vi så i forsøget, så skriver de studerende ikke for at kommunikere, de skriver for at lære at kommunikere. De slår ikke ord op for at skrive, men for at lære at skrive. Det fremgår især tydeligt af brugeradfærden hos forsøgsperson 1 og 2, som begge bruger meget tid på at lære om hhv. virksomheden, markedet, genren, argumentationen og det anvendte sprog.

Det er derfor den kognitive læringsituation, hvori målet er opnåelse af specifikke kompetencer, der styrer vekselvirkningen mellem informationsøgnings- og tekstproduktionsprocesser. Informationer søges løbende gennem ordbogsopslag og øvrige opslag, behandles, reflekteres, indarbejdes, kvalitetssikres og evalueres. Forsøgspersonernes bruger- og søgeadfærd viste klart, hvordan studerende arbejder i en læringsituation og for den sags skyld også, hvordan alle vi andre lærer i lignende situationer.

Forsøgsperson 1 og 2 f.eks. undersøger og reflekterer – dog på forskellige tidspunkter i processen – over hvad det er for en virksomhed og hvordan man skriver til det pågældende medium, og derefter producerer de en tekst på fremmedsprog.

De indsigter, vi har fået gennem denne undersøgelse, kan derfor meget vel tænkes at have stor betydning for design og udvikling af genrebaseerede lærerfagordbøger til specifikke læringssituationer. I dette tilfælde er der tale om virksomhedskommunikation på fremmedsproget engelsk og sådanne lærerordbøger bør derfor indeholde stærkt varierede og integrerede, specifikke leksikalske datasæt, strukturerede tekstlige datasæt (korpora, dokumentssamlinger, skrivevejledninger og nøje udvalgte links til åbne tekstressourcer).

Den teoretiske skelnen mellem kognitive og kommunikative situationer anfægtes principielt ikke, og tekstrelaterede aktiviteter kan fortsat ses som kanoniske kommunikationssituationer og processer (hvori der også kan indgå kognitive situationer), men dette sker vel at mærke kun i det omfang kommunikation er et mål i sig selv!

Den teoretiske skelnen ændres derimod i kombinerede situationer med videnstilegnelse og direkte afledte vidensanvendelser, hvor kognition og metakognition er styrende for tekstskrivningsprocesserne og dermed også for tilrettelæggelse af de leksikografiske data, der har til formål at understøtte disse. Dette har følgende store konsekvenser for den måde fagordbøger til tekstproduktion konciperes på, så de i langt højere grad kan matche de specifikke læringssituationer i tekstproduktionen, som de har til formål at bistå.

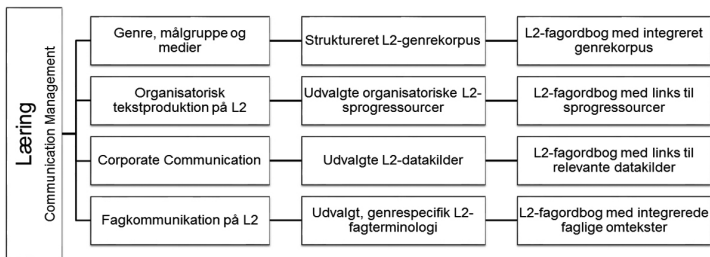
Figur 2 viser sammenhængen mellem hhv. læringsmål, studieaktiviteter og læringsaktiviteter, og det er denne sammenhæng vi anvender som udgangspunkt for vores forslag til koncipering af læringsunderstøttende fagordbøger.

Figur 2: Læringsmål, studieaktiviteter og læringsaktiviteter.

De læringsmål, som på forhånd var defineret for det kursus, som testpersonerne kom fra, bliver således realiseret vha. en række udvalgte studieaktiviteter (f.eks. videnstilegnelse, diskussion, produktion, kollaboration, analyse, øvelse) og læringsaktiviteterne er de aktiviteter, man som underviser gennemfører med de studerende for at understøtte de udvalgte studieaktiviteter (f.eks. skriftlige opgaver, analyser og diskussion i klassen etc.) for ultimativt at indfri læringsmålene.

Og det er her, at nye læringsunderstøttende fagordbøger, som målrettet er konciperet til at understøtte specifikke studieaktiviteter og dermed også de helt konkrete læringsaktiviteter, kan spille en helt afgørende rolle. Figur 3 illustrerer, hvordan læringsunderstøttende, genrebaserede fagordbøger for fremmedsproglig tekstproduktion kunne konciperes.

Figur 3: Model for læringsunderstøttende, genrebaserede fagordbøger for fremmedsproglig tekstproduktion.

Kigger vi nu på kurset Communication Management, som alle testpersonerne blev rekrutteret fra, som eksempel, så peger læringsmålene på, at de studerende skal lære noget om genre og retoriske strategier, fagsproglig tekstproduktion, virksomhedskommunikation som genre og endelig fagsproglig tekstproduktion på engelsk, jf. CBS (2018).

Disse læringsmål fremgår i omskrevet form i anden kolonne i figur 3. I henholdsvis kolonne 3 og 4 anføres, hvorledes disse læringsmål kunne understøttes ved at udbygge specifikke, læringsunderstøttende, leksikografiske ressourcer som f.eks. en L2-fagordbog med integreret genrekorpus, eller en L2-fagordbog med integrerede links til relevante organisatoriske sproressourcer.

Ved at gå baglæns og først identificere læringsmålene, derefter studieaktiviteterne og til sidst læringsaktiviteterne, så bliver det muligt at udvælge præcis de leksikografiske elementer, der kan understøtte en optimal læringsproces i et specifikt kursusforløb.

Der argumenteres for, at fagleksikografien bør spille en fremtrædende rolle i læringsindsatsen. Ikke kun som et hjælpemiddel, der kan til- eller fravælges, men som en integreret og uundværlig del af læringsprocessen og som en vigtig del af den forretningsmodel, som ordbøger kunne hvile på, jf. i øvrigt Simonsen (2016), som behandler forretningsmodellen i leksikografi. Et lignende emne omtales af Kernerman (2013:1), som konstaterer, at ordbøger i stigende grad går fra håndgribelige til virtuelle artefakter, og at de helt naturligt skal integreres i de teknologier vi som mennesker anvender, herunder også læringsplatforme.

Det kan naturligvis indvendes, at vores forslag er for vidtgående, fordi de tænker fagleksikografien ind i læringsprocesser. Et argument kunne være, at vores tanker ikke vil kunne overleve mødet med praksis. Vi fastholder dog, at den leksikografiske tilgang til at udvælge, strukturere og sikre effektiv adgang til data, vil udgøre en stor styrke i en tid, hvor alle skal lære nyt, ligesom moderne teknologier rent faktisk allerede gør det muligt at indarbejde lærings-

understøttende leksikografiske elementer i allerede eksisterende læringsplatforme.

Fagordbøger til fagtekstproduktion, herunder også strukturerede fagleksikografiske data som input til integrerede e-lærings-systemer, er som det er fremgået af diskussionen ovenfor, prædeterminerede til læring. På basis af vores empiriske studier og vores teoretiske overvejelser vil vi afslutningsvis fremsætte følgende seks fagleksikografiske teser med fokus på fagordbøger konciperet til indlæring af fagtekstproduktion.

1. Fagordbøger er, medmindre de er konciperet til læring, ikke særlig relevante for fagfolk, da disse i deres egenskab af at være fageksperter normalt behersker faget og dermed ikke har behov for fagleksikografiske data som støtte til udøvelse af deres hverv.
2. Fagordbøger til indlæring af fagtekstproduktion, herunder også på fremmedsprog, er særlig relevante for fagfolk under uddannelse eller videreuddannelse og bør naturligt indgå i deres uddannelser.
3. Fagordbøger til indlæring af fagtekstproduktion, herunder også på fremmedsprog, er særlig relevante for uddannelse af semifagfolk, dvs. folk som ikke er fagfolk, men som er dybt afhængige af faglig viden til indlæring af fagkommunikation – fx translatører, der lærer at arbejde med jura, økonomi, teknik uden at være jurister, økonomer eller ingeniører – og skal lære dele af et fag og dets kommunikation for at kunne løse fagkommunikationsopgaver og kvalitetssikre disse.
4. Fagordbøger til indlæring af fagtekstproduktion, herunder også på fremmedsprog, er prædeterminerede til at udvikle sig og blive brugt som specifikke læringsinstrumenter i specifikke læringssituationer, herunder også som læringsledsagere under livslang læring.

5. Fagordbøger til indlæring af fagtekstproduktion, herunder også på fremmedsprog, kan med fordel blive centrale læringsinstrumenter på specifikke e-læringsplatforme, der samler og linker til relevante lærings- og evalueringsressourcer i øvrigt.
6. Fagordbøgers værdi som læringsinstrumenter er direkte proportional med graden af deres specificitet – dvs. jo mere målrettede de er til det specifikke læringsmiljø, f.eks. som en integreret del af et bestemt kursus i fagtekstproduktion på fremmedsprog – jo mere effektive er de som læringsinstrumenter.

Vi er overbeviste om, at de fagleksikografiske ressourcer skal integreres i værdikæden – her læringsværdikæden. Og i det øjeblik det sker, så vil de leksikografiske opslagsværkers rolle ændre sig fra at være ofte lidt antikvariske artefakter, som brugerne sagtens kan undvære og i stigende grad vælger fra, til at være en helt uundværlig del af det at lære.

7. Konklusion

At lære og at lære at lære for at omstille sig hurtigt er i øjeblikket på dagsordenen overalt i videns- og informationssamfundet. Her kan fagleksikografi spille en central rolle. For at spore os ind i denne rolle har vi på basis af en analyse af vores datasæt udviklet en række overvejelser om læringsunderstøttende fagordbøger.

På spørgsmålet om, hvad der kendetegner brugeradfærden under produktion af fagtekster på fremmedsprog i en specifik fagsproglig læringsituation viste de empiriske data, at en stor del af brugerne overvejende var optagne af at tilegne sig viden om mediet, markedet, organisationen, produktet og de retoriske virkemidler, før de overhovedet startede med at producere teksterne.

På spørgsmålet om, hvorvidt vi stadig bør operere med en skarp skelnen mellem kommunikativt og kognitivt orienterede brugersituationer i forbindelse med tekstproduktion, har vi gennem analysen af de empiriske data og vores teoretiske overvejelser kunne fastslå, at det i en læringsituation ikke længere giver mening at opretholde en sådan skelnen. De empiriske data viste entydigt, at en tilsyneladende kommunikativt orienteret situation (at skrive en tekst) i realiteten kan være rent kognitivt orienteret, og at det i høj grad handler om at lære at skrive en tekst fremfor at producere en tekst. Dette kan blandt andet observeres i søgeadfærd, når brugeren i kombination anvender både fagleksikografiske og ikke-fagleksikografiske online sprog- og tekstressourcer som led i en læringsproces og efterfølgende gør disse til genstand for metarefleksioner. Derfor har vi valgt at introducere begrebet 'fagtekstproduktion af en særlig art'.

På spørgsmålet om fagordbøger kan videreudvikles for at blive endnu mere brugerorienterede værktøjer i sådanne specifikke læringsituationer har vi umiddelbart kunnet konstatere, at det i høj grad er tilfældet. I diskussionen ovenfor foreslog vi på basis af vores analyse en model for udvikling af læringsunderstøttende fagordbøger til fagtekstproduktion, hvilket også hænger sammen med vores sidste forskningsspørgsmål om, hvorvidt vores indsigter kunne anspore til en funktionel videreudvikling af de teoretiske præmisser for koncipering af fagordbøger med den beskrevne funktion. Vi præsenterede dette som første skridt hen imod en fuldt integreret og læringsmålstyret fagordbog, der både vil kunne understøtte læringsprocesserne omkring fagtekstproduktion på fremmedsprog og fungere som direkte input til disse. Afslutningsvist samlede vi vores refleksioner i seks metaleksikografiske teser til fordel for en sådan integration.

Der er uden tvivl behov for yderligere forskning i læringsunderstøttende fagordbøger og i hvordan fagleksikografien kan blive fuldt integreret i specifikke læringsaktiviteter. Vores næste

undersøgelser vil afsøge relevansen og performansen af teoretiske modeller for udvikling af sådanne læringsunderstøttende fagordbøger, så vi mere præcist kan definere og optimere grundvilkårene for fremmedsproglig fagtekstproduktion af en særlig art i et fagleksikografisk perspektiv.

Litteratur

Ordbøger og andre leksikografiske ressourcer

BNC = *The British National Corpus*, version 3 (BNC XML Edition). 2007. Distributed by Bodleian Libraries, University of Oxford, on behalf of the BNC Consortium. <<http://www.natcorp.ox.ac.uk/>> (april 2018).

V&B = Herman Vinterberg & C.A. Bodelsen: *Dansk-engelsk. Gyldendals Røde Ordbøger*. København: Gyldendal. <<http://ordbog.gyldendal.dk.esc-web.lib.cbs.dk>> (april 2018).

Wiktionary = *Wiktionary, the free dictionary*. Wikimedia Project. <<https://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Main>>.

ØKON = Annemette Lyng Svensson: *Økonomisk Ordbog Engelsk-Dansk/Dansk-Engelsk*. Samfundslitteratur. <<http://ordbog.gyldendal.dk.esc-web.lib.cbs.dk>> (april 2018).

Anden litteratur

Bergenholtz, Henning & Heidi Agerbo (2017): Types of Lexicographical Information Needs and their Relevance for Information Science. I: *Journal of Information Science Theory and Practice* 5(3), 15-30.

CBS (2018): KAN-CICOO1008U Communication Management. I: <<http://kursuskatalog.cbs.dk/2017-2018/KAN-CICOO1008U.aspx?lang=en-GB>> (april 2018.)

- Fuertes-Olivera, Pedro A. (2018): Dictionaries for text production. I: Pedro A. Fuertes-Olivera (ed.): *The Routledge Handbook of Lexicography*. Abingdon: Routledge, 267-283.
- Fuertes-Olivera, Pedro A. & Sven Tarp (2015): *Theory and Practice of Specialised Online Dictionaries. Lexicography versus Terminography*. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton.
- Kernerman, Ilan (2013): Dictionary *n. Obsolete?* I: *Kernerman News* 21, 1. <https://www.kdictionaries.com/kdn/kdn21_2013.pdf> (august 2018).
- Leroyer, Patrick & Henrik Køhler Simonsen (2018): Sprogresourcer kontra ordbøger: hvad er bedst? I: *Nordiske Studier i Leksikografi* 14. Reykjavík: Nordisk Forening for Leksikografi, 186-194.
- Simonsen, Henrik Køhler (2016): *Hvor er forretningsmodellen? En analyse af de forretningsmæssige udfordringer i forlags- og informationsindustrien med særlig fokus på opslagsværker*. MBA-afhandling. Institut for Økonomi og Ledelse. Aalborg Universitet.
- Tarp, Sven (2006): *Leksikografien i grænselandet mellem viden og ikke-viden: Generel leksikografisk teori med særlig henblik på lærerleksikografi*. Doktorafhandling. Handelshøjskolen i Århus.

Patrick Leroyer
 lektor, PhD
 Aarhus Universitet
 Jens Chr. Skous Vej 4
 DK-8000 Aarhus C
 pl@cc.au.dk

Henrik Køhler Simonsen
 ekstern lektor, PhD, MBA
 Copenhagen Business School
 Dalgas Have 15
 DK-2000 Frederiksberg
 hks.msc@cbs.dk